

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Utazás Pest körül*

Forrás:

Pesti Hírlap

Bsp.

(Hely)

1921. 10. 5

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

385.85

Hely

Idő

"1921"

Személy

Utazás Pest körül.

A derék Verne Gyula, gyerekálmaim bőkezű özvegye megkedveltette velem az utleírásokat. A jelen sivárságaitól megcsömörlött, multba menekülő szívvel állok meg a pesti könyvesbolt kirakata előtt és mohó szemmel keresem a szárazföldi, vízi, víz alatti és légi kalandokat. De ez a gyönyörűségberingató műfaj, úgy látszik, kihalófélben van a literatura színes birodalmából. A távolságokat ma diplomáciai gyűlölség, igazolvány- és utlevélkényszer és más efféle reánk szakadt átok választja el egymástól, ezeket pedig még a jó öreg Verne világokat beszárnyaló fantáziája se tudná áthidalni. Hogy legalább egy kis szerény riportban kárpótoljam az újságolvasó nagy gyermekeket a veszteségért, be kellett érnem azzal, hogy végigjártam ezt a furcsasággal, örömmel és szomorúsággal egyaránt színtől megrakott várost, az utazásnak azokkal az eszközeivel, amikkel az előrelátó magisztrátus ajándékozta meg a pesti embert.

Az öregek iránt való tiszteletből először is az omnibuszra kapaszkodtam föl az Andrássy-ut sarkán. Persze, a kocsis mellé, ahol némi illúzióval — édes Istenem, hiszen annyi mindenhez kell ma illúzió és fantázia ebben a keserves pesti életben — saját fogatot képzelhet maga alá az ember. Az intervjuinak, amit régi barátommal, a harcصابجسزú omnibusz-kocsissal lefolytatam, rövidnek kellett lennie, mert a végállomás alig nyolc pernyire van. Epen a magas tetejű, új autóbusz siklik el mellettünk, természetéhez képest derekas, lassu eleganciával, mintha érezné a rajta elsimuló tekintetek melegét.

— Mit szól hozzá! — kérdem az öreget és a fejemmel a „sárga” felé bökök.

Az öreg belecsap a lovak közé:

— Mit szóljak! Muszáj annak is lönni! Ha nem muszájna, nem lönné.

Kurta és egy kissé nagyon is kerek logika, aminek folytatása nincs. Sem is nyugtalanítom tovább az öreget ezzel a kényes és fájó kérdéssel. Ilyenkor egy darab hallgatás után mindig előkerült az a jó öreg politika.

— Mit tetszik szólni, nagyságos ur...

És szépen elém teregette az öreg az ő véleményét mindenről, amit a krajcáros újságból kiböngé-

szett a ligeti vagy a krisztinatóri végállomáson. Néha, ha valamelyik politikusra nagyon haragudott, belecsapott az ostorral a Fickó, vagy a Nehéz oldalbordái közé, hogy csak egy nyekkent a szegény pára. Hát így politizáltunk! Most már ez sincs. Az öreg igen hallgat. De egyszerre csak fölcattan a hangja a harcصابجسزú alól:

— Né mán, ott a Lustal!

Odakapom a fejemet. Hát a drapszinű új öntözököcsi cammog el mellettünk mesterségének buzgó

teljesítése közben. Most már megindul az öregből a szó:

— Az a lu öt évig vót az én kezem alatt, nil Szögény! Most a sprickekocsi huzza! Így van sok lul Aszongya mutkor nékem a sprickekocsis, ha ideér az Andrássy-utra a Lustával, hát a lu nem akar innen elmozdulni. Mindég a csöngetést várgya! Szögény pára!

Az öreg megtörli a szemét. Most már aztán nem huzhatok ki több szót belőle.

A budai oldalon fölkapaszkodik mellém a hágsóra a „nyargane-gyerek”. Kis „maszat”-nak is el lehetne kereszteni. Meztláb van, barna nadrág lötyög rajta, a kabátja alatt meztelen a melle, de uniformis a kabát, még egy keskeny, bizonytalanul ezüstszinű stráf is díszel a hajtókáján. A sapkáján vagy hat darab gombostű. Hogy mit tűzdel a tüvel ez a kis rongyos, annak csak a jó Isten a megmondhatója. Hogy szóra ingereljem, adok neki egy cigarettát. Maszatos kezét szalutálva odaböki a sapkája szélihez és a füle mellé tűzi a cigarettát.

— Hát veled mi lesz, ha megszűnik az omnibusz! Ha mán nem jár az omnibusz! — töfödom meg a szót, mert nem igen néz ki a gyerekből, hogy olyan nagyon labdázna az eféle szavakkal: Megszűnik!...

Rángatja a vállát.

— Majd csak lesz valami! — ezzel berakja a két ujját a fogai közé és egy éleset füttyentve leugrik a kocsiról, előreszalad és lekapcsolja az alagut torkánál a Sanyit. Mit törődik ő a jövővel, mikor itt a jelen, egy darabka szippantani való a füle mellett, amire, az alagut nagy kapukövére fölkaporodva, azonnal rágyújt. Még nevet is felém, amikor elröbögök

mellette, hogy ilyen könnyűszerrel mezei el az élet leg-súlyosabb problémáit. Ez talán a leggondtalanabb városi alkalmazotti! Kövte hiszem, hogy a polgármestertől lefelé számítva, találnék egy ilyen vidám fickót!...

Budán föl akartam tölni a 14-es sárga villamosra. Egy csapásra két pesti körtünet is adódott hamarosan az utleírás számára. A tele kocsi megáll. A két perron zsufolóság emberekkel. De odabenn a közép felé kényelmes hézag, ahol még legalább hat ember elfér. Odalenn kiáltások:

— Menjenek bejjebb! MÉR nem mennek bejjebb!

Minden ékesszólás, szitkozódás, ordítás hiába. Aki egyszer a kocsin van, az nem megy „bejjebb.” Ő már fönt van. Őt az elhelyezkedés már nem igen izgatja. Bezzeg, ha ő állana odalenn, zengő baritonjának, vagy tenorjának teljes erejével követelné ő is a „bejjebbnést!” De így, kár az embernek zavartatni magát a nyugalomban.

Várom a másik 14-est. Az már valamivel üresebb. Egy jókedvű társaság igyekszik valahová, színházba, vagy multságba. Fiatal emberek, kacagó, mosolyra gyúlt arcú lányok. A fele már fönt van a kocsin. A kalauz látható dühvel nézi a jókedvet. Egy villanása átszökik az arcán, meghuzza a csengőt, halmának egyetlen kifejezőjét és fele a társaságnak lemarad. A villamos tréfáskedvű egyenruhása jót nevet a táskájába, az aprópénz közé. Különösen az esti órákban viccelgetnek így a maguk mulattatására a kalauzok, amikor a sötétségre hivatkozva fenéig élvezheti az ember a „mama, hol vagy”, „add ide a jegyet”, „a Klári megvan?” hangzású ijedt csatakiáltásokat.

Minden villamoson utazó ember, ismeretlenül is, ellensége a másikkak. Ellensége pedig csak annál az egyszerű oknál fogva, mert elveszi előle a helyet. A földalatti-villamoson az Andrássy-ut elején fölzállt két csicsergő, kuncogó bakfis. Az Oktogonig kértek jegyet. Egy fehérhajú öreg ur nehéz, asztmás lélek-zéssel odakapja a fejét a két összekuncogó felé:

— Hát persze! Azért nincs hely, mert az ilyen kis, egészséges leánykák utaznak a villamoson az Andrássy-ut elejétől az Oktogonig! Na ja!

És egy haragosat, mélyet kapkod a levegő után.

A két kislány egymásra néz. A két nevető ar-
cocska hirtelen elkomorlyodik. Egy lesújtó tekintet az
öregre:

— Odautazunk, ahova nekünk tetszik!

Az öreg nem hagyja annyiban.

— De a betegek elől veszük el a helyet! Maguk
nem betegek!

— Mit tudhatja azt magat! — csattan az öregre
az egyik pirosposztag az egész kocsi nagy gaudiuná-
va. Az Oktogon-téren a kiszállásnál, mikor már kívül
vannak az ajtón, visszanevetnek egy sportkabátos
fatalemlerre. Az öreg asztmás ur elkapja ezt a visz-
szanevetést. Legyint a kezével:

— Nagyon is egészségesek! — mondja multba-
szálló mély sóhajjal.

A Rákóczi-uton egy nagy sor villamos. Mi az,
mi történt? Odamegyek az első kocsihoz. Oh, nagy
munkában van itt mindenki. Három kalauz, három
kocsivezető, két ellenőr, az egyik arany-, a másik
ezüstráfos, egy lógóst igyekeznek a rendeletre való
hivatkozással a lépcsőről leszállásra kapacitálni. Nem
megy. A lógós azt mondja, hogy ő nincs a lépcsőn.
A főellenőr azt mondja, hogy „de ott van!” Kinek van
igaza. Az utasok fele a lógóst pártolja (ki tudja, hol-
nap órá kerülhet a sor), a másik fele a kivonult tisz-
ti- és altiszti karnak ad igazat. Végre megjelenik a
látóhatáron a rendőr. Általános megkönnyebbülés.
A lógós egy szempillantás alatt leugrik és a hat villa-
mos nekiindul utjának. A rendőr pedig önelégült
mosollyal néz körül a tömegben. Ez a tekintély, — hála
a Gondviselésnek — még megmaradt a sok lerombolt
nimbusz közül.

A legsöndesebb utazóeszköz ilyenkor, mikor
őszi szél cibálja a fák sárgalevélgunyáját, a propeller.
Különféle színű szabadjegyek csattannak föl a jegy-
szedő kherubok orra elé. Ujjak emelkednek a sap-
kák szélihez, a hajó füttyent és a járódeszka már
utánazuhan az utolsó utas lába nyomán. Itt nagyon
egyszerű a dolog. Az utas se siet, a hajócska se. El-
végre kell egy hely, ahol az ember az egésznapos vil-
lamosozás után kipihenheti magát. **Illy János.**